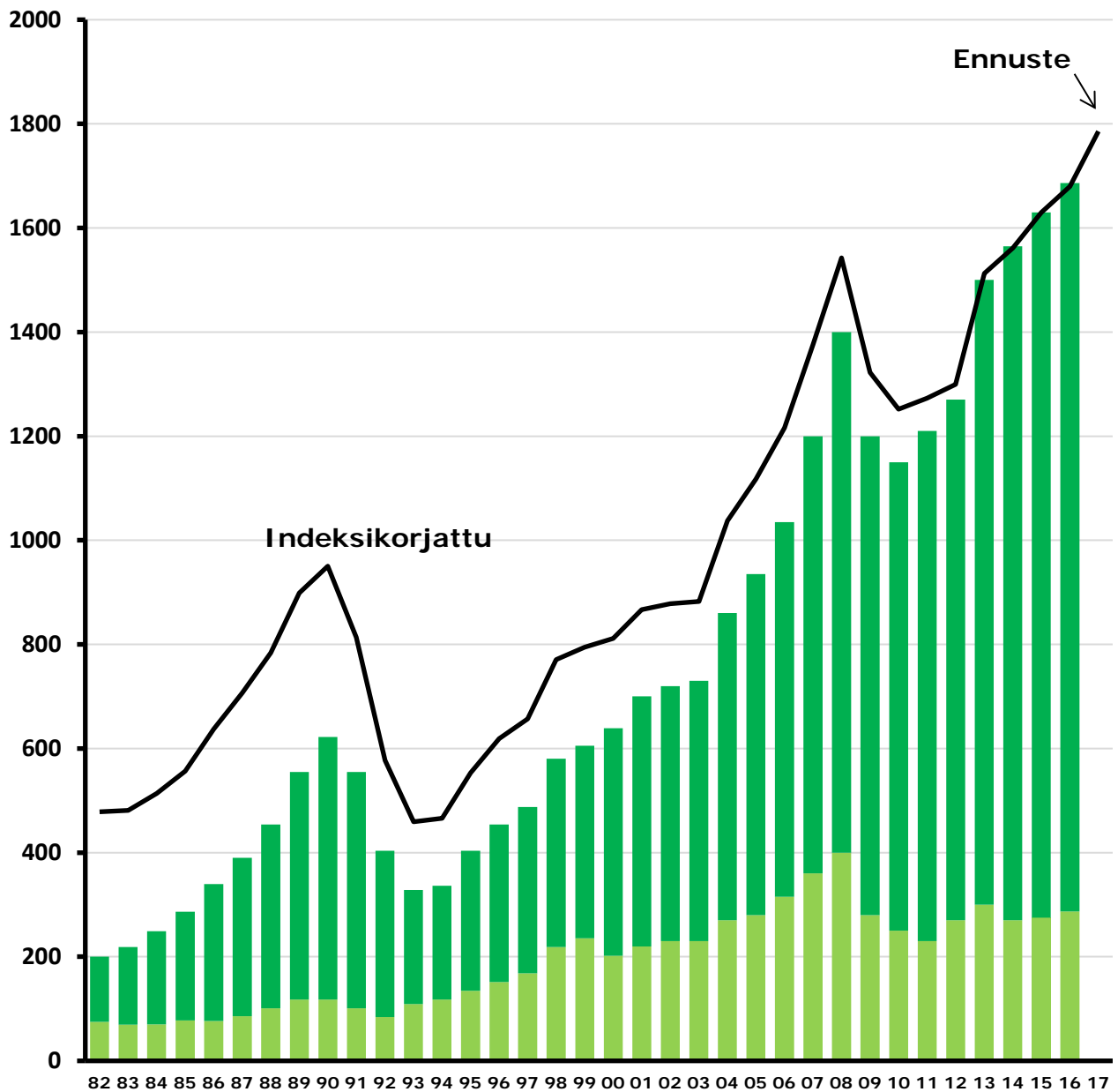

LIKEVAIHTOTILASTO 2016

MEUR

Kotimaan liikevaihto

Vientiliikevaihto

SKOLin jäsenten liikevaihto ja henkilömäärä kasvussa vuonna 2016

Suunnittelu- ja konsultointiyrietykset SKOL ry:n jäsenyritysten kokonaisliikevaihto vuonna 2016 oli 1 685 miljoonaa euroa (1 630 M€ v. 2015). Kotimaan osalta liikevaihto oli 1 399 miljoonaa euroa ja vientiliikevaihto oli 287 miljoonaa euroa. Jäsenyritykset arvioivat liikevaihdon kasvavan kuluvan vuoden aikana noin 6,3 %.

Jäsenyritysten liikevaihto kasvoi SKOLin kyselyn mukaan 3,4 % vuonna 2016. Kotimaan liikevaihto kasvoi 3,2 %, ja vienti kasvoi reilut 4 %. Jäsenyritysten keskimääräinen liikevaihto henkilötyövuotta kohden oli noin 99 800 euroa (99 000) vuonna 2016.

Kotimainen liikevaihto vuonna 2016 kasvoi eniten yhdyskuntasektorilla, yli 13 %. Myös talonrakennussektorilla kasvu oli vahvaa eli yli 6 % vuodesta 2015. Teollisuussektorilla laskua edellisvuodesta oli 6 % kotimaan liikevaihdon osalta.

Suurin kolmesta pääsektorista oli edelleen teollisuussektori, jonka osuus kokonaisliikevaihdosta oli arvion mukaan 38 %. Talonrakennuksen osuus oli vuonna 2016 37 % ja yhdyskuntasektorin osuus vajaat 22 % SKOLin jäsenyritysten kokonaisliikevaihdosta. Muiden toimialojen liikevaihto oli noin 3 % kokonaisliikevaihdosta.

Vastanneiden liikevaihdosta suurimmat toimialat olivat rakennetekniikka ja prosessisuunnittelu – molemmat noin 13 % kokonaisliikevaihdosta. Kolmanneksi suurin oli LVI-tekniikka 7 % ja neljäntenä oli tehdas- ja laitossuunnittelu 5 %.

Vientiliikevaihto kasvoi SKOLin arvion mukaan teollisuudessa 0,5 % vuodesta 2015 ja vientiliikevaihdon osuus oli teollisuussektorilla runsas 33 % kokonaisliikevaihdosta. Talosektorilla viennin merkitys pieneni edelleen, liikevaihdon muutos oli -6,7 % edellisvuoteen verrattuna. Talosektorilla viennin merkitys on vähäinen. Yhdyskuntasektorin vienti kasvoi yli 50 %.

SKOLin jäsenyrityksen henkilömäärä oli vuonna 2016 keskimäärin 16 890, kun vuosi sitten se oli keskimäärin 16 470. Vuodenvaihteessa 2016/2017 henkilömäärä oli arvion mukaan kokonaisuudessaan noin 17 300.

Suurin jäsenyritys liikevaihdolla mitattuna oli Ramboll Finland, jonka kokonaisliikevaihto Suomessa tuotetuista konsulttipalveluista oli 200,6 M€. Toisena oli Sweco Finland (188,7 M€) ja kolmantena Neste Jacobs (153,9 M€). Seuraavina kymmenen suurimman joukossa olivat suuruusjärjestyksessä Pöyry Finland, Etteplan, Granlund, FCG, A-Insinöörit, Sito ja Citec. Kymmenen suurimman yrityksen osuus SKOL-yritysten kokonaisliikevaihdosta jatkoi kasvuaan ja oli 62,5 %, kun se vuonna 2015 oli 58,2 %. Kahdenkymmenen suurimman yrityksen osuus kokonaisliikevaihdosta oli 83 % (76,7 %). Vastanneista yrityksistä 85 ylitti miljoonan euron liikevaihdon.

Toimeksiantajat, palkkiomuodot ja tilaustavat

Vuosisopimusten käyttö konsultin valinnassa laski 30 (33) %. Vuosisopimusten osuus on suurin yhdyskuntasektorilla, noin 41 %. Hintatarjouskilpailua käytettiin 28 (30) % tilauksista. Tarjouskilpailua arviointikriteerein käytettiin 23 (23) % hankinnoista ja suoraa neuvottelutilausta 17 (14) %.

Palkkiomuotoina kotimaassa käytetään edelleen eniten aikapalkkioita, joiden osuus kaikista töistä on 66 (66) %. Kaikista konsulttitoista 42 (43) % liikevaihdosta luotiin aikapalkkiolla henkilöryhmittäin, kattohinnalla tehtiin 20 (19) %. Kokonaispalkkiolla tehtiin 31 (32) % töistä, kiinteällä kokonaispalkkiolla 27 % ja 4 % tavoitehintaan perustuvalla palkkiolla. Kiinteää kokonaispalkkiota käytetään talonrakentamisessa 33 (33) %, yhdyskuntasektorilla 22 (24) % hankkeista ja teollisuudessa 23 (23) % hankkeista.

Tilaaajatahoittain tarkasteltuna toimeksiantojen jakauma pysyi edellisvuoteen verrattuna lähes täysin samana. Teollisuus on edelleen selvästi merkittävin asiakasryhmä 36 (38) % tilauksillaan. Kuntasektorin osuus oli 21 (21) %, rakennusyritysten osuus oli 12 (13) % ja valtion osuus oli 12 (10) % tilauksista. Muiden toimeksiantajien (taloyhtiöt, kiinteistöt, kauppa, pankki, vakuutusyhtiöt, muut) osuus oli yhteensä 18 (18) %. Teollisuus tilaa työnsä pääasiassa suurilta jäsenyrityksiltä, kuntasektori ja talonrakennusalan tilaajat hankkivat suunnittelua enemmän pienemmiltä yrityksiltä.

Kotimarkkinat

SKOLin jäsenyritysten kotimaan liikevaihto oli arvion mukaan viime vuonna 1 399 (1 355) miljoonaa euroa, jossa oli kasvua edellisvuodesta 3,2 %. Teollisuussektorin kotimaan liikevaihto laski 6 %. Talonrakentamissektorilla liikevaihto kasvoi reilut 6 %. Yhdyskuntasuunnittelun kotimaan liikevaihto kasvoi peräti reilut 13 %.

Teollisuuden kotimaan liikevaihto oli vuonna 2016 476 miljoonaa euroa vastanneiden yritysten osalta. Suurin toimiala oli prosessisuunnittelu, toiseksi suurin tehdas- ja laitossuunnittelu ja kolmanneksi suurin energiatekniikka. Suurimmat yritykset kotimaassa olivat Neste Jacobs, Etteplan, Pöyry Finland, Sweco Finland, Elomatic, ÅF Consult, DEKRA Industrial, Deltamarin, Rejlers ja Citec.

Talonrakennussektorilla kotimaan liikevaihto vastanneiden yritysten osalta oli 516 miljoonaa euroa. Rakennetekniikka on suurin toimiala ja edustaa lähes 40 % talosektorin kotimaan liikevaihdosta. Talonrakennussektorin suurimmat yritykset kotimaisissa töissä olivat Sweco Finland, Ramboll Finland, Granlund-konserni, Wise Group Finland, Vahanen, A-Insinöörit, Optiplan, WSP Finland, Sweco PM, ISS Proko ja Suomen Talokeskus.

Infra- ja yhdyskuntasektorin kotimaan liikevaihto oli 309 miljoonaa euroa vastanneiden yritysten osalta. Suurimmat infratoimialat ovat tie-, katu- ja aluetekniikka sekä ympäristösuunnittelu. Kolmantena on geo- ja kalliotekniikan suunnittelu. Yhdyskuntasektorin suurimmat yritykset kotimaassa olivat Ramboll Finland, Sito, Pöyry Finland, FCG, WSP Finland, Sweco Finland, Rejlers, Indufor, Sweco PM ja A-Insinöörit.

Vienti

SKOLin jäsenyritysten vientiliikevaihto oli arvion mukaan 287 (275) miljoonaa euroa, edellisvuodesta reilut 4 % kasvua. Vientiliikevaihdosta 62 (63) % tuli suoraan ulkomaisilta tilaajilta ja 38 (37) % oli välillistä vientiä osana muiden suomalaisyritysten vientihankkeita tai vientiä kehitysyhteistyöhankkeisiin.

Alan vientiliikevaihdosta 75 (78) % tuli teollisuussektorilta, 15 (10) % yhdyskuntasektorilta ja 5 (5,5) % talonrakentamisesta.

Vastanneiden yritysten osalta suurimmat teollisuuden vientitoimialat olivat prosessitekniikka, laiva- ja meritekniikka, puunjalostustekniikka ja energiatekniikka. Suurimmat teollisuussektorin osalta vastanneet vientiyritykset ovat Neste Jacobs, Citec, Pöyry Finland, Deltamarin ja Elomatic.

Talonrakennussektorin vientiliikevaihto vastanneiden yritysten osalta oli 16 miljoonaa euroa. Talosektorilla viennin osuus oli enää alle kolme prosenttia kokonaislaskutuksesta. Talosektorin viennistä noin puolet oli rakennesuunnittelua. Suurimmat talosektorin osalta vastanneet vientiyritykset olivat Sweco Finland, Ramboll Finland ja WSP Finland. Yhdyskuntasektorin vienti oli vastanneiden osalta noin 38 miljoonaa euroa. Suurimmat yhdyskuntasektorin vientitoimialat olivat ympäristösuunnittelu, vesihuoltotekniikka ja mittaus- ja kartoitustekniikka. Yhdyskuntasektorin osalta vastanneet suurimmat vientiyritykset olivat Indufor, FCG ja Niras.

Kehitysyhteistyötoimeksiantoja vastanneilla yrityksillä oli 23 MEUR ja se oli 12 (11) % vientiliikevaihdosta. EU-hankkeiden liikevaihto oli 3,9 MEUR eli noin 1,8 % kokonaisvientiliikevaihdosta.

Alueellisesti 44 (33) % viennistä suuntautui EU-maihin, 9 (9) % muualle Eurooppaan ja 29 (34) % Kauko-Itään. Tärkeimmät vientimaat olivat Alankomaat, Ruotsi, Kiina, Indonesia, Saksa, Venäjä ja USA. Kaikkiaan vientiliikevaihto ylitti 1 MEUR:n rajan 34 maan kohdalla.

KOKONAISLIIKEVAIHTO, ARVIO

Jäsenyritysten liikevaihto	2016		2015	2014	2013
Liikevaihto (1000 EUR)	1 685		1 630	1 565	1 500
Kotimaa	1 399	83 %	83 %	80 %	78 %
Vienti	287	17 %	17 %	20 %	22 %

SKOLin jäsenyrityksissä työskenteli v. 2016 keskimäärin 16 890 (16 470) henkeä. Kyselyyn vastasi 99 jäsenyritystä, joiden palveluksessa v. 2016 oli keskimäärin 15 572 henkeä. Vastanneiden yritysten liikevaihto oli 1 517 miljoonaa euroa. Keskimäärin liikevaihto henkilöä kohden oli noin 99 800 (99 000 EUR 2015). Arvioitu SKOLin jäsenkunnan kokonaisliikevaihto oli 1 685 miljoonaa euroa.

ARVIO

Vastanneiden yritysten arvioiden mukaan suunnittelu- ja konsultointialan liikevaihto kasvaa kuluvana vuonna noin 6,3 %.

		2016	Muutos	2015	2014	2013
KOKO ALA	Liikevaihto	1 685	3,4	1 630	1 565	1 500
	Kotimaa	1 399	3,2	1 355	1 295	1 200
	Vienti	287	4,4	275	270	300
TEOLLISUUS	Liikevaihto	647	-4,1	675	655	633
	Kotimaa	432	-6,1	460	451	401
	Vienti	215	0,5	214	200	232
TALONRAKENNUS	Liikevaihto	623	6,5	585	550	501
	Kotimaa	609	6,2	571	529	477
	Vienti	14	-6,7	15	24	24
YHDYSKUNTA	Liikevaihto	365	11,8	322	315	327
	Kotimaa	322	13,4	284	287	298
	Vienti	43	53,6	28	30	29
MUUT ALAT	Liikevaihto	50	4,2	48	45	39
	Kotimaa	36	20,0	30	28	25
	Vienti	14	-22,2	18	16	14

SUURIMMAT TOIMIALAT, % VASTANNEIDEN LIIKEVAIHDOSTA

	2016	2015	2014	2013
1 Rakennetekniikka	13	14	14	12
2 Prosessitekniikka	13	14	14	12
3 LVI-tekniikka	7	6	6	7
4 Tehdas- ja laitossuunnittelu	5	6	7	7
5 Rakennuttaminen, talonrakennus	5	6	6	5
6 Sähkö- ja teletekniikka	4	6	5	5
7 Ympäristösuunnittelu	4	5	5	6
8 Tie-, katu- ja aluetekniikka	4	4	4	4
9 Johdon konsultointi, julk. sektori	3	-	-	-
10 Geotekniikka ja kallionrak.tekniikka	3	4	4	5
11 Energiatekniikka	3	5	6	5
12 Puunjalostustekniikka	3	-	-	-

TOIMEKSIANTAJARYHMIEN OSUUS %

	2016	2015	2014	2013	2012
Teollisuus	36	38	38	37	39
Kuntasektori	21	21	21	20	21
Rakennusliikkeet	12	13	12	10	10
Valtio	12	10	10	12	9
Kauppa, pankit, vakuutusyhtiöt, sijoitusyhtiöt, yi	6	5	6	8	7
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt, pientalorakentajat	6	7	7	6	7
Muut	6	6	6	7	7

PALKKIOMUOTOJEN OSUUS %

	2016	2015	2014	2013	2012
Aikapalkkio	66	66	63	17	69
- henkilöryhmittäin	42	43	44	47	44
- kustannusten mukaan	4	4	2	2	6
- kattohinnalla	20	19	17	21	19
Kokonaispalkkio	31	32	33	27	28
- kiinteä kokonaispalkkio	27	26	25	22	23
- tavoitehinta	4	6	8	5	5
Muu peruste	3	2	4	2	3

**TOIMEKSIANTAJARYHMÄT, PALKKIOMUODOT JA TILAUSTAPA
ERI TOIMIALOILLA 2016 (%)**

	Tal.rak.	Yhd.	Teol.	Kaikki
Teollisuus	19	12	83	36
Kuntasektori	19	39	7	21
Rakennusliikkeet	19	15	1	12
Valtio	11	19	5	12
Kauppa, pankit, vakuutusyhtiöt, sijoitusyhtiöt, yi	12	3	2	6
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt, pientalorakentajat	11	5		6
Muut	8	8	2	6

	Tal.rak.	Yhd.	Teol.	Kaikki
Aikapalkkio	61	76	66	66
- henkilöryhmittäin	41	56	32	42
- kustannusten mukaan	10	1	1	4
- kattohinnalla	10	19	33	20
Kokonaispalkkio	37	23	30	31
- kiinteä kokonaispalkkio	33	22	23	27
- tavoitehinta	4	1	7	4
Muu peruste	2	1	4	3

	Tal.rak.	Yhd.	Teol.	Kaikki
Hintatarjouskilpailu	26	38	20	28
Tarjouskilpailu arviointi kriteereineen	22	10	38	23
Suora neuvottelutilaus	27	10	13	17
Vuosi-/kumppanuussopimus	22	41	28	30
Muu tapa	3	1	0	1

**TOIMEKSIANTAJARYHMÄT, PALKKIOMUODOT JA TILAUSTAPA
 ERI KOKOLUOKSISSA 2016 (%)**

	Yli 100	31...100	1...30	Kaikki
Valtio	11	15	14	12
Kuntasektori	22	20	16	21
Teollisuus	37	29	35	36
Rakennusliikkeet	13	12	12	12
Kauppa, pankit, vak.yht.	6	11	9	6
Asuinrakennukset, kiinteistöt	6	6	6	6
Muut	6	7	8	6

	Yli 100	31...100	1...30	Kaikki
Aikapalkkio	68	68	59	66
- henkilöryhmittäin	43	43	43	42
- kustannusten mukaan	4	6	4	4
- kattohinnalla	21	19	12	20
Kokonaispalkkio	33	31	40	31
- kiinteä kokonaispalkkio	26	30	33	27
- tavoitehinta	4	1	4	4
Muu peruste	3	0	3	3

	Yli 100	31...100	1...30	Kaikki
Hintatarjouskilpailu	31	5	13	28
Tarjouskilpailu arviointikriteereineen	24	20	15	23
Suora neuvottelutilaus	15	32	32	17
Vuosi- / kumppanuussopimus	29	43	38	30
Muu tapa	1	1	3	1

**INVESTOINNIT JA KÄYTTÖ- JA KUNNOSSAPITO %
 KOKONAISSLASKUTUKSESTA**

	Tal.rak.	Yhd.	Teol.	Kaikki
Investoinnit	93,5	95,2	86,8	92,4
- uudistuotanto investoinneista	44,4	64,0	52,5	49,6
- korjaustuotantoinvestoinneista	49,1	31,2	34,3	42,8
Käyttö- ja kunnossapito	6,5	4,8	13,3	7,6

LIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN, VASTANNEET YRITYKSET

	1 000 EUR	%
Talonrakennus	524 385	38,6
Rakennetekniikka	175 127	12,9
LVI-tekniikka	100 461	7,4
Rakennuttaminen	67 391	5,0
Sähkö- ja teletekniikka	59 304	4,4
Kuntoarviointi ja -tutkimus	27 073	2,0
Arkkitehtuuri ja sisustussuunnittelu	26 812	2,0
Kiinteistöjohtaminen ja ylläpito	23 555	1,7
Geotekniikka	14 730	1,1
Valvonta ja tarkastus	10 034	0,7
Rakennusautomaatio	7 703	0,6
Muut	12 193	0,9
	1 000 EUR	%
Yhdyskunta	309 405	22,8
Ympäristösuunnittelu	50 433	3,7
Tie-, katu- ja aluetekniikka	48 469	3,6
Geotekniikka ja kallionrakennustekniikka	37 535	2,8
Rakennuttaminen	34 931	2,6
Vesihuoltotekniikka	31 354	2,3
Siltatekniikka	26 871	2,0
Liikennetekniikka	23 203	1,7
Yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus	16 018	1,2
Mittaus- ja kartoitustekniikka	10 172	0,7
Maisemasuunnittelu	9 737	0,7
Vesirakennustekniikka	3 182	0,2
Muut	17 500	1,3
	1 000 EUR	%
Teollisuus	476 378	35,1
Prosessisuunnittelu	175 119	12,9
Tehdas- ja laitossuunnittelu	71 413	5,3
Energiatekniikka	38 535	2,8
Puunjalostustekniikka	37 642	2,8
Laiva- ja meritekniikka	31 152	2,3
Valvonta ja tarkastus	26 238	1,9
Koneenrakennustekniikka	23 704	1,7
Teollisuusautomaatio	21 991	1,6
Sähkö- ja teletekniikka	20 388	1,5
Ympäristösuunnittelu	8 884	0,7
LVI-tekniikka	5 252	0,4
Maa- ja metsätaloussuunnittelu	2 974	0,2
Logistiikka	2 962	0,2
Tutkimus ja kehitys	2 203	0,2
Rakennuttaminen	1 729	0,1
Muut	6 192	0,5
Muut alat	48 684	3,6
Yhteensä	1 358 852	

Huom. Kaikissa vastauksissa ei ole jaoteltu liikevaihtoa toimialoittain, joten ne eivät ole mukana yo. tilastossa.

KOTIMAAN LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN, VASTANNEET YRITYKSET

	1 000 EUR	%
Talonrakennus	516 585	45,4
Rakennetekniikka	168 040	14,8
LVI-tekniikka	99 912	8,8
Rakennuttaminen	67 314	5,9
Sähkötekniikka ja Tele- ja turvatekniikka	56 595	5,0
Kuntoarviointi ja -tutkimus	27 063	2,4
Arkkitehtuuri ja Sisustussuunnittelu	26 075	2,3
Kiinteistöjohtaminen ja ylläpito	23 362	2,1
Geotekniikka	13 081	1,2
Valvonta ja tarkastus	10034	0,9
Rakennusautomaatio	7 703	0,7
Muut	17 406	1,5
	1 000 EUR	%
Yhdyskunta	282 963	24,9
Tie-, katu- ja aluetekniikka	47 121	4,1
Ympäristösuunnittelu	43 644	3,8
Geotekniikka ja Kalliorakennustekniikka	35 549	3,1
Rakennuttaminen	34 910	3,1
Vesihuoltotekniikka	24 843	2,2
Siltatekniikka	24 753	2,2
Liikennetekniikka	22 575	2,0
Yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus	15 967	1,4
Maisemasuunnittelu	9 726	0,9
Mittaus- ja kartoitustekniikka	7 997	0,7
Vesirakennustekniikka	3 172	0,3
Muut	12 706	1,1
	1 000 EUR	%
Teollisuus	337 878	29,7
Prosessitekniikka	129 004	11,3
Tehdas- ja laitossuunnittelu	65 465	5,8
Valvonta ja tarkastus	25 716	2,3
Energiatekniikka	22 199	2,0
Puunjalostustekniikka	19 764	1,7
Teollisuusautomaatio	19 745	1,7
Sähkötekniikka ja Tele- ja turvatekniikka	17 341	1,5
Koneenrakennustekniikka	15 208	1,3
Ympäristösuunnittelu	7 766	0,7
LVI-tekniikka	5 252	0,5
Logistiikka	2 957	0,3
Tutkimus ja kehitys	2 182	0,2
Laiva- ja meritekniikka	1 773	0,2
Rakennuttaminen	1 678	0,1
Muut	1 828	0,2
Yhteensä	1 137 426	

Huom. Kaikissa vastauksissa ei ole jaoteltu liikevaihtoa toimialoittain, joten ne eivät ole mukana yo. tilastossa.

VIENTILIIKEVAIHTO, VASTANNEET YRITYKSET

	2016	2015	2014	2013
Vientiliikevaihto	218 MEUR			
Suora vienti	62 %	63 %	55 %	55 %
Välillinen vienti	38 %	37 %	45 %	45 %

Vientiliikevaihto 2016, päätoimialoittain vastanneiden yritysten perusteella

	1 000 EUR	%
Talonrakennus	15 911	7,3
Rakennetekniikka	8 251	3,8
Sähkötekniikka sekä tele- turvatekniikka	2 709	1,2
Geotekniikka	1 649	0,8
LVI-tekniikka	760	0,3
Kiinteistöjohtaminen ja ylläpito	193	0,1
Arkkitehtuuri ja sisustussuunnittelu	131	0,1
Rakennuttaminen	77	-
Rakennusautomaatio	56	-
Muu	284	0,1

	1 000 EUR	%
Yhdyskuntatekniikka	37 631	17,3
Ympäristösuunnittelu	6 789	3,1
Vesihuoltotekniikka	6 511	3,0
Mittaus- ja kartoitustekniikka	2 175	1,0
Siltatekniikka	2 118	1,0
Geotekniikka ja kallionrakennustekniikka	1 986	0,9
Liikennetekniikka	1 408	0,6
Tie-, katu- ja aluetekniikka	1 348	0,6
Yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus	51	-
muu	15 203	7,0

	1 000 EUR	%
Teollisuus	138 540	63,6
Prosessisuunnittelu	46 115	21,2
Laiva- ja meritekniikka	29 379	13,5
Puunjalostustekniikka	17 878	8,2
Energiatekniikka	16 336	7,5
Koneenrakennustekniikka	8 496	3,9
Tehdas- ja laitossuunnittelu	5 948	2,7
Sähkö- ja teletekniikka	3 047	1,4
Maa- ja metsätaloussuunnittelu	2 974	1,4
Teollisuusautomaatio	2 246	1,0
Ympäristösuunnittelu	1 118	0,5
Valvonta ja tarkastus	522	0,2
Rakennuttaminen	51	-
muu	4 404	2,0

Yhteensä **192 082**

Huom. Kaikissa vastauksissa ei ole jaoteltu liikevaihtoa toimialoittain, joten ne eivät ole mukana yo. tilastossa.

VIENTILIIKEVAIHDON ALUEELLINEN JAKAANTUMINEN %

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
EU-maat	44	33	29	25	25	32
Muu Eurooppa	9	9	14	10	22	14
Kauko-Itä ja Oseania	29	34	30	36	24	25
Lähi-Itä ja Afrikka	8	16	16	18	15	15
Pohjois-Amerikka	5	3	4	4	1	3
Keski- ja Etelä-Amerikka	5	5	7	6	13	11

TÄRKEIMMÄT VIENTILIIKEVAIHDON KOHDEMAAT

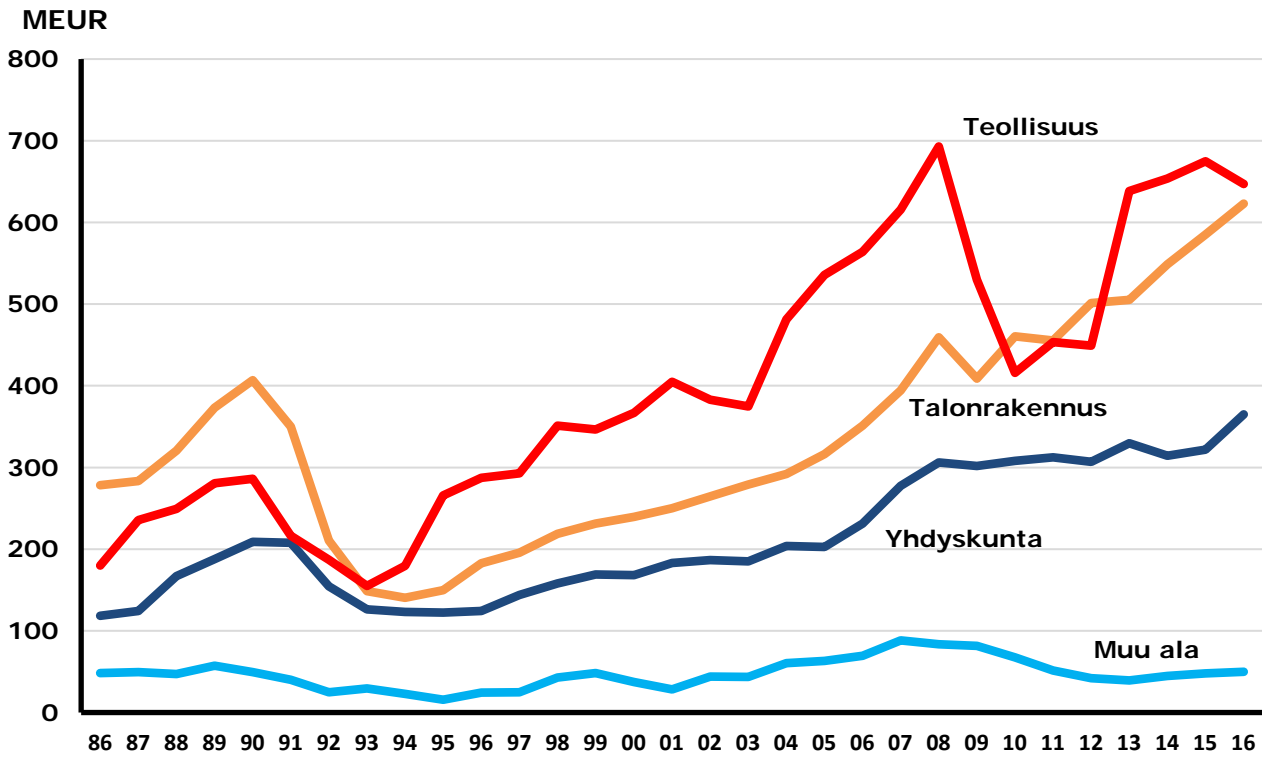
- 5...20 MEUR: Alankomaat, Ruotsi, Kiina (sis. Hongkong), Indonesia, Saksa, Singapore, Venäjä, USA
- 1...5 MEUR: Tansania, Norja, Vietnam, Azerbaidjan, Nepal, Tanska, Puola, Laos, Etiopia, Etelä-Korea, Iso-Britannia, Espanja, Brasilia, Japani, Tsekki, Kanada, Mosambik, Sveitsi, Italia, Ranska, Viro, Sambia, Kenia, Turkki, Filippiinit, Itävalta

Kehitysyhteistyöhankkeita vastanneilla yrityksillä oli yhteensä 23 MEUR eli noin 12 % ulkomaan liikevaihdon arvosta.

EU-rahoitteisten hankkeiden laskutus taas oli 3,9 MEUR eli noin 2 % vientiliikevaihdosta.

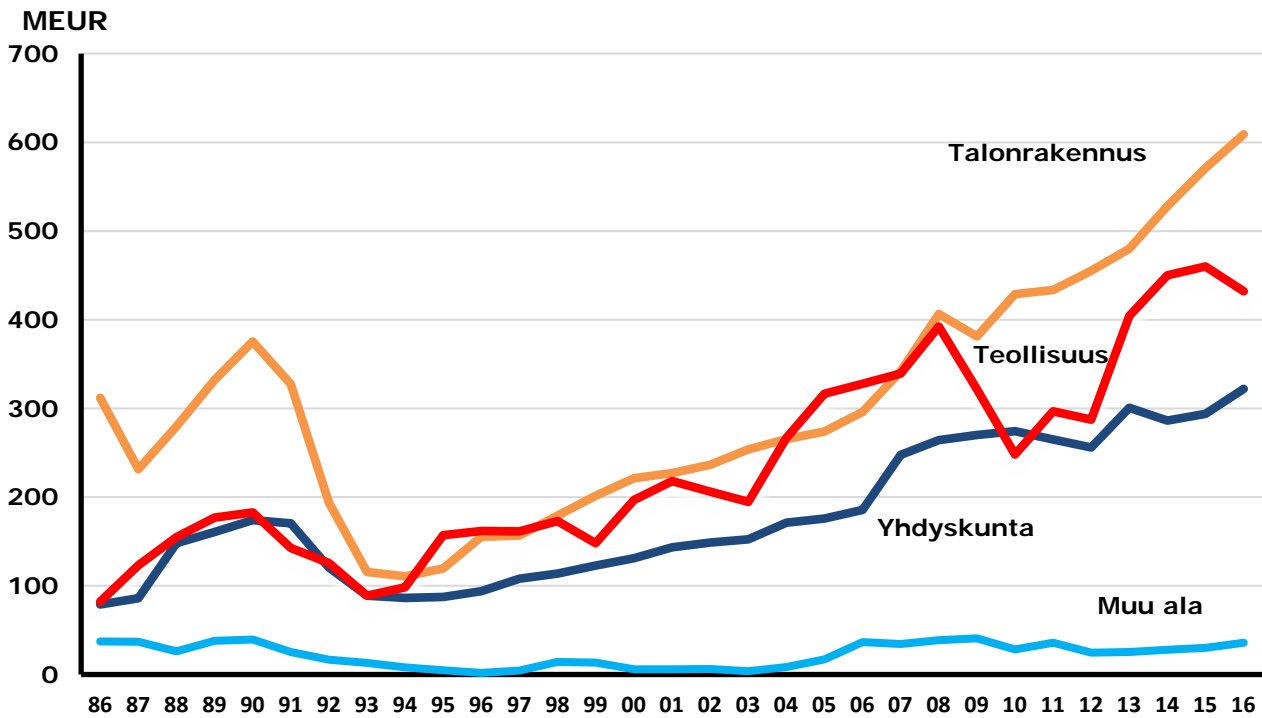
KOKONAISLIIKEVAIHTO SEKTOREITTAIN 1986 - 2016

indeksikorjattuna vuoden 2016 hinnoin

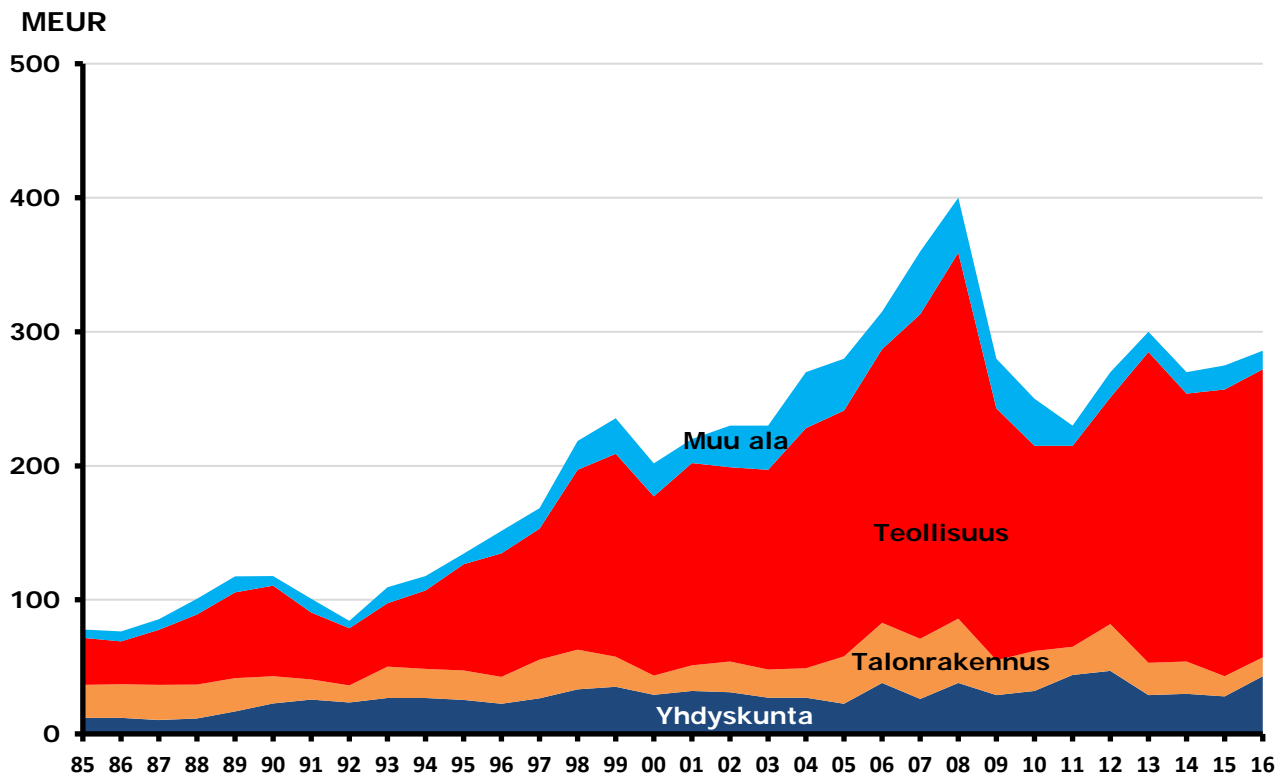

KOTIMAAN LIIKEVAIHTO SEKTOREITTAIN 1986 - 2016

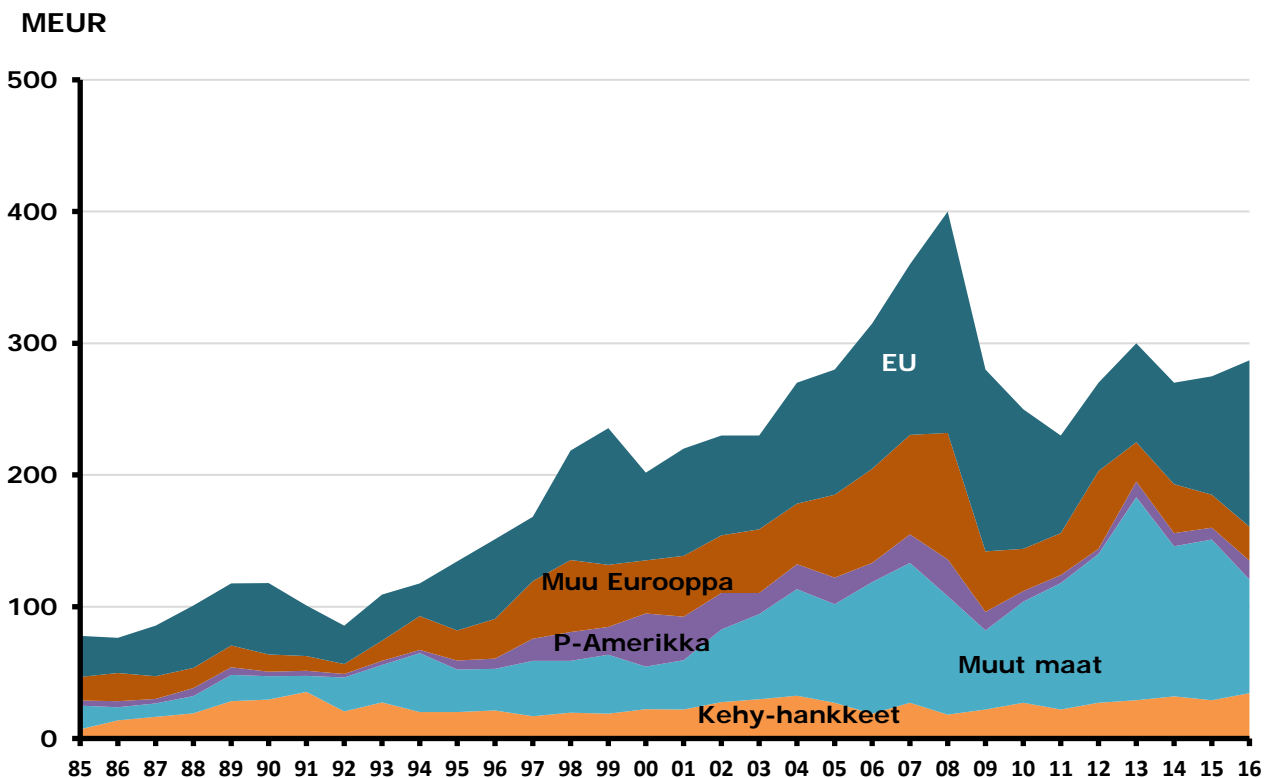
indeksikorjattuna vuoden 2016 hinnoin

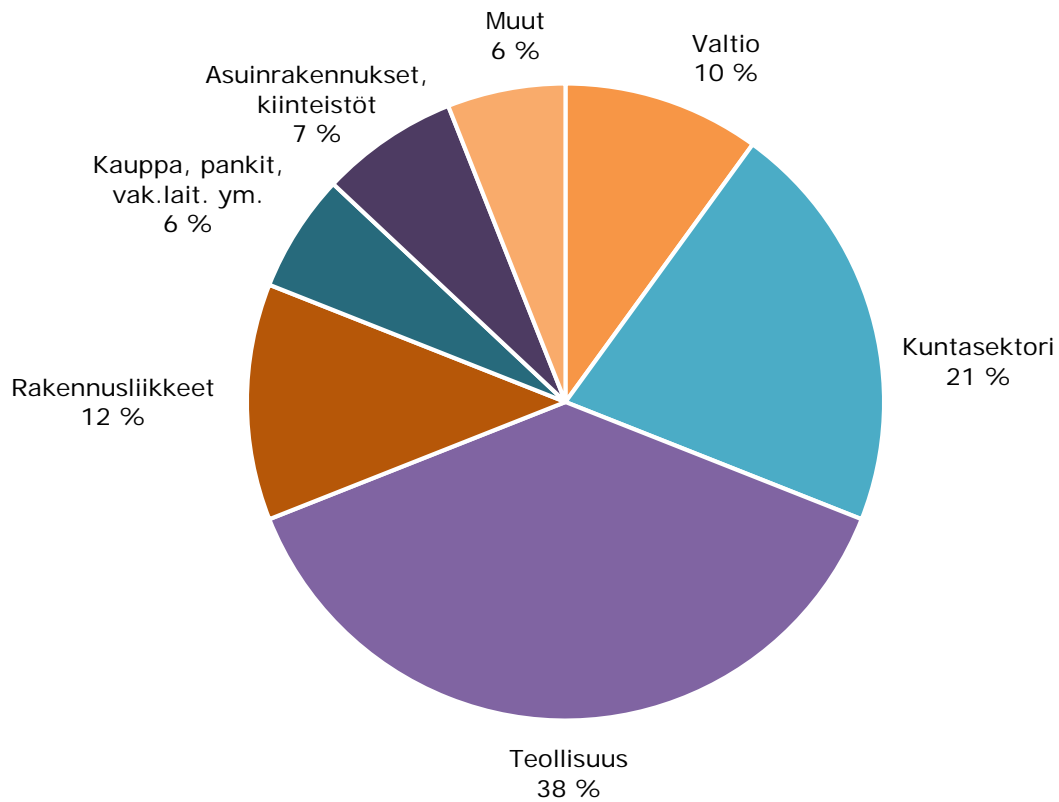
SUUNNITTELUVIENTI SEKTOREITTAIN 1985 - 2016

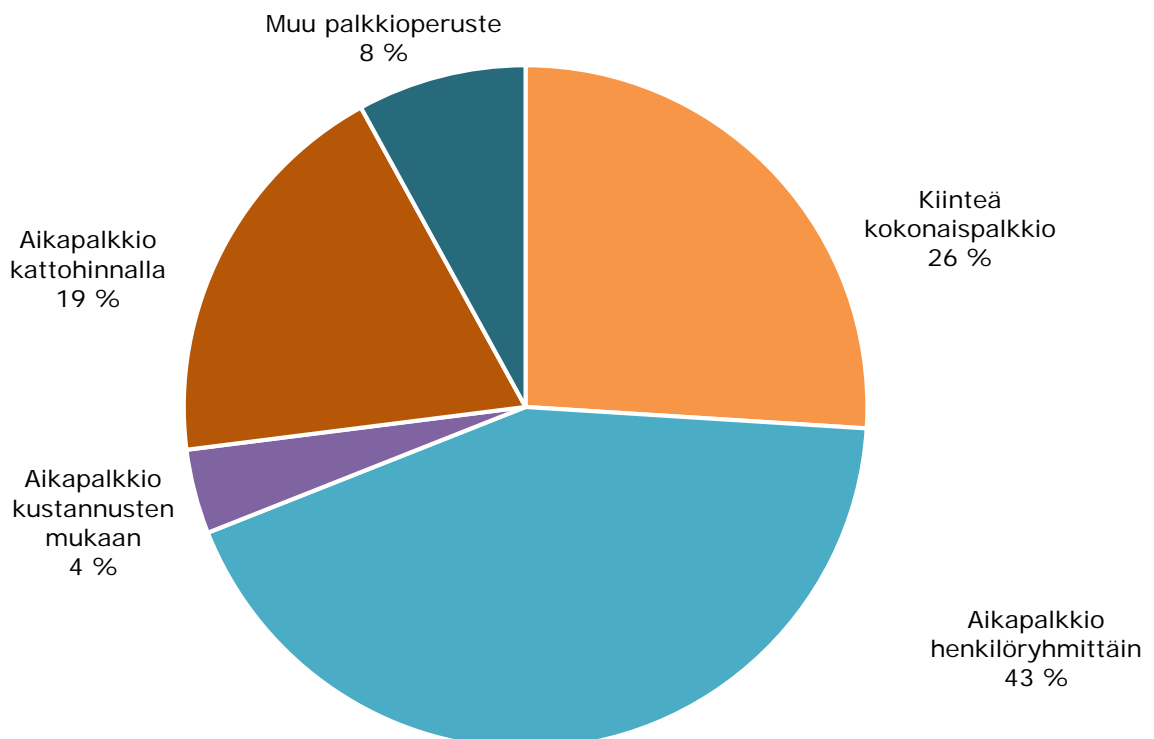
SUUNNITTELUVIENTI ALUEITTAIN 1985 - 2016

TOIMEKSIANTAJAT 2016

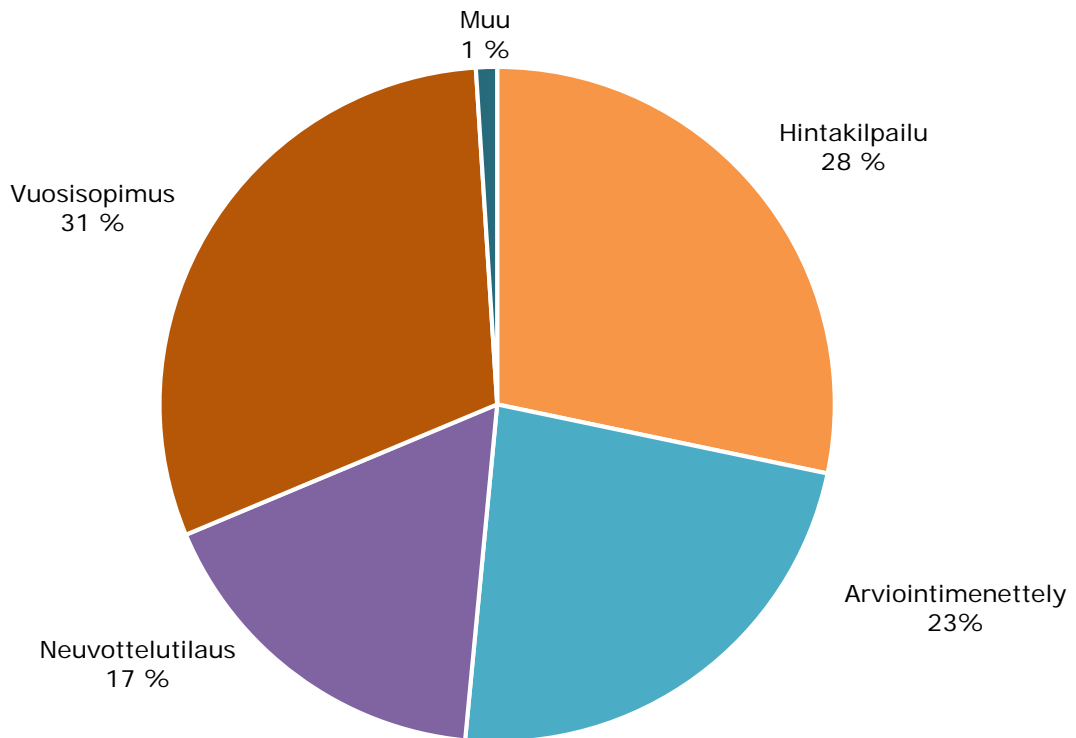

PALKKIOMUODOT 2016

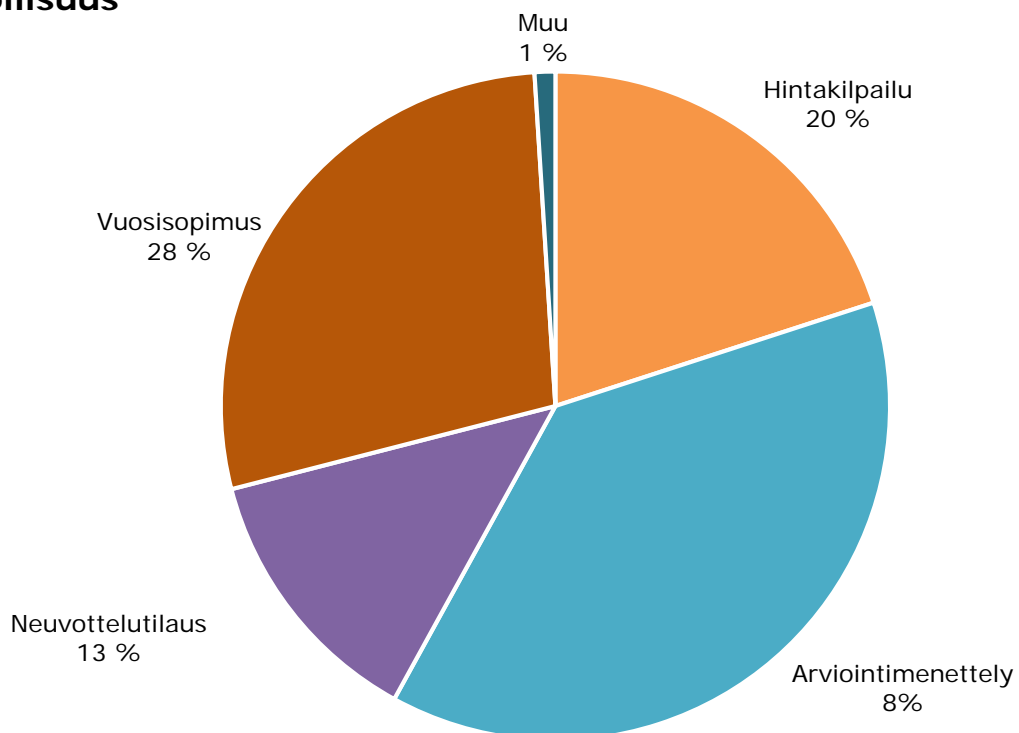

HANKINTATAPA 2016

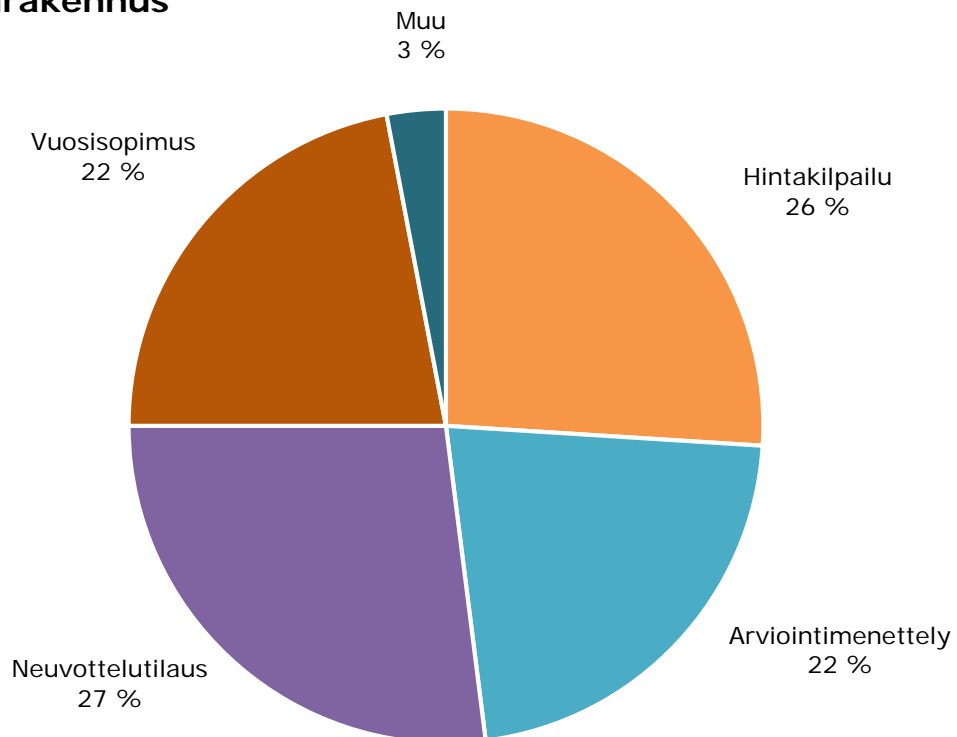
Kaikki

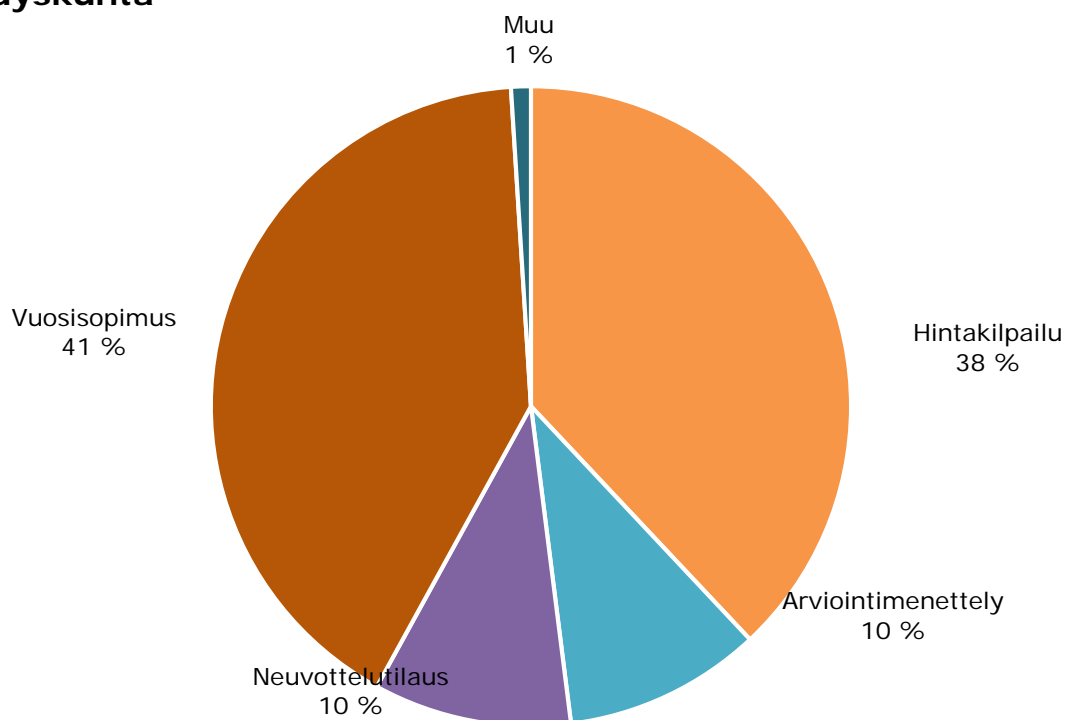
Teollisuus

Talonrakennus

Yhdyskunta

**SUURIMMAT JÄSENYRITYKSET JA YRITYSRYHMÄT
 LIIKEVAIHDON PERUSTEELLA, VASTANNEET**

	1 000 EUR 2016	Kotimaa 2016	Vienti 2016	MEUR 2015
1. Ramboll Finland	200 545	191 739	8 806	180,5
2. Sweco Finland	188 730	179 388	9 342	179,8
Sweco PM Oy (sis. Sweco Finlandin liikevaihtoon)	26 100	26 049	51	25,7
3. Neste Jacobs Oy	153 867	116 354	37 513	137,0
4. Pöyry Finland Oy	134 472	109 727	24 745	134,8
5. Etteplan Oy	100 629			85,0
6. Granlund konserni	61 656	60 475	1 180	54,7
7. FCG Finnish Consulting Group Oy	59 891	51 461	8 430	54,7
8. A-Insinöörit Konserni	54 234	53 153	1 081	51,3
9. Sito	50 057	49 876	181	47,9
10. Citec Oy Ab	48 332	21 499	26 833	51,7
11. Elomatic-Yhtiöt, Suomi	43 830	26 009	17 821	48,1
12. Wise Group Finland Oy	42 489	42 488		29,4
13. Rejlers Finland -konserni	39 505	33 988	5 517	37,9
14. WSP Finland Oy	35 096	30 982	4 114	28,1
15. A-Insinöörit Suunnittelu Oy	34 485	33 992	493	
16. Vahanen International Konserni	28 080	28 006	74	26,5
17. ÅF-Consult Oy	24 966	9 869	15 097	29,1
18. DEKRA Industrial Oy	24 501	24 100	401	30,2
19. Deltamarin Oy	23 226	606	22 620	31,0
20. Optiplan Oy	15 738	15 726	12	15,9
21. ISS Proko Oy	12 286	12 286		
22. Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	11 469	11 469		10,9
23. Suomen Talokeskus Oy	11 416	11 416		11,6
24. Niras Finland Oy	11 222	574	10 648	11,8
25. Indufor Oy	10 741	307	10 485	10,0
26. Ahma insinöörit Oy	9 449	9 449		10,7
27. AX-Suunnittelu	8 902	8 892	10	8,7
28. CTS Engtec Oy	8 502	7 863	639	8,8
29. Rapal Oy	7 566	7 391	174	6,4
30. Golder Associates Oy	6 392	6 271	121	
31. KBR Ecoplanning Oy	5 844	197	5 647	4,2
32. Cadpool Oy	4 852	4 839	13	
33. Hepacon Oy	4 354	4 354		4,0
34. IdeaStructura Oy	4 249	4 249		
35. Aihio Arkkitehdit Oy	4 076	4 076		2,9
36. Parviainen Arkkitehdit Oy	3 871			
37. Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy	3 800	3 370	430	3,5
38. Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	3 632	3 632		3,4
39. Roadscanners Oy	3 393	2 221	1 173	3,9
40. Akukon Oy	3 250	2 950	300	
41. Insinööritoimisto Pontek Oy	3 079	3 079		3,4
42. Insinööritoimisto Lauri Mehto Oy	2 900	2 900		3,1
43. Hifab Oy	2 881		2 881	3,2
44. Insinööritoimisto Äyräväinen Oy	2 859	2 859		3,3
45. Insinööritoimisto Savolainen Oy	2 710	2 600	110	2,5
46. GeoUnion Oy	2 700	2 700		2,5
47. KVA Arkkitehdit Oy	2 630	2 556	72	2,4
48. Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy	2 460	2 460		3,2
49. Yhtyneet Insinöörit Oy	2 376	2 376		2,4
50. Plaana Oy	2 337	2 308	29	2,9

51.	Sipti Oy	2 271	2 271		3,0
52.	Entop Oy	2 261	2 261		1,6
53.	Arkkitehtitoimisto CJN Oy	2 138	2 138		
54.	Contria Oy	2 137	2 137		2,8
55.	Strafica Oy	2 083	2 050	33	2,0
56.	Arkkitehtitoimisto Tähti-Set Oy	2 080	2 080		2,0
57.	EP-Logistics Oy	2 070	2 070		1,7
58.	Insinööritoimisto SRT Oy	2 057	2 057		
59.	Saraco D&M Oy	1 995	1 995		1,4
60.	Insinööritoimisto J. Markkanen Oy	1 892	1 892		1,9
61.	Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	1 856	1 856		2,2
62.	Insinööritoimisto Jonecon Oy	1 726	1 726		
63.	Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	1 703			2,1
64.	Insinööritoimisto Ponvia Oy	1 630	1 630		1,6
65.	Insinööritoimisto LaRa Oy	1 583			1,6
66.	Insinööritoimisto Matti Hallasaari Oy	1 582	1 562	20	1,4
67.	Insinööritoimisto Konstru Oy	1 536	1 536		1,2
68.	Rak.suunnittelutsto Sormunen & Timonen	1 523	1 523		1,8
69.	Linnunmaa Oy	1 478	1 402	76	1,2
70.	Päijät-Suunnittelu Oy	1 468	1 468		1,1
71.	Vison Oy	1 457	1 300	157	1,2
72.	Insinööritoimisto Nurmi Oy	1 403			0,9
73.	Insinööritoimisto Tasoplan Oy	1 379	1 379		1,1
74.	Oy PQR Consult AB	1 255			
75.	Koskela Consulting Oy	1 165	1 165		
76.	<i>Insinööritoimisto Stacon Oy</i>	<i>1 108</i>			<i>1,1</i>
77.	Sipti Infra oy	1 100	1 050	50	1,1
78.	Insinööritoimisto R J Heiskanen Oy	1 088	1 088		1,1
79.	Ins.tsto Veikko Vahvaselkä Oy	1 072	1 072		1,3
80.	Traficon Oy	1 072	1 072		1,1
81.	Insinööritoimisto Jorma Jääskeläinen Oy	1 063	1 063		
82.	Climaconsult Finland Oy	1 046	1 046		
83.	Insinööritoimisto Kimmo Kaitila Oy	1 023	1 023		0,8
84.	Aluetaito Oy	1 017	1 017		
85.	Insinööritoimisto SIR-sähkö Oy	983	983		1,2
86.	YSP Oy	879	869	10	2,9
87.	Insinööritoimisto Matti Pitkälä Oy	834	776	58	
88.	Linea Konsultit Oy	780	780		0,8
89.	Ins.tsto Mittatyö Timo Holopainen Ky	600	600		
90.	Imatran Juva Oy	599	599		0,6
91.	TeleConsulto Tsutsunen Oy	551	551		0,6
92.	LandPro Oy	515	278	237	0,6
93.	Formacad Oy	484	484		0,4
94.	A Niemi Engineering Oy	446	446		
95.	HP insinöörit Oy	440	440		
96.	LST Engineering Oy	403	403		
97.	Mittapiha Oy	355	355		
98.	Turkoosi 11 Oy	327			
99.	Insinööritoimisto Projektikeskus Oy	200			
100.	Amfi Arkkitehdit Oy	107			

Huom! Insinööritoimisto Stacon Oy lisätty tähän taulukkoon 14.6.

VIENTILIIKEVAIHTO, SUURIMMAT	1 000 EUR	MEUR
	2016	2015
Neste Jacobs Oy	37 513	33,0
Citec Oy Ab	26 833	31,7
Pöyry Finland Oy	24 745	27,2
Deltamarin Oy	22 620	28,8
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	17 821	23,0
ÅF-Consult Oy	15 097	18,1
Niras Finland Oy	10 648	11,7
Indufor Oy	10 485	9,1
Sweco Finland	9 342	14,8
<i>Sweco PM Oy (sis. Sweco Finlandin liikevaihtoon)</i>	51	
Ramboll Finland	8 806	5,4
FCG Finnish Consulting Group Oy	8 430	10,9
KBR Ecoplanning Oy	5 647	4,2
Rejlers Finland konserni	5 517	3,9
WSP Finland Oy	4 114	2,5
Hifab Oy	2 881	3,2
Granlund konserni	1 180	0,9
Roadscanners Oy	1 173	1,1
A-Insinöörit Konserni	1 081	0,7
CTS Engtec Oy	639	0,4
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	493	
Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy	430	0,4
DEKRA Industrial Oy	401	0,8
LST Engineering Oy	350	
Akukon Oy	300	
LandPro Oy	237	0,2
Sito	181	1,5
Rapal Oy	174	
Vison Oy	157	0,1
Golder Associates Oy	121	
Insinööritoimisto Savolainen Oy	110	0,3
Linnunmaa Oy	76	0,1
Vahänen International Konserni	74	0,2
KVA Arkkitehdit Oy	72	0,2
Insinööritoimisto Matti Pitkälä Oy	58	
Sipti Infra oy	50	
Strafica Oy	35	
Plaana Oy	29	
Insinööritoimisto Matti Hallasaari Oy	20	
Cadpool	13	
Optiplan Oy	12	
AX-Suunnittelu	10	0,1
YSP Oy	10	0,2

TALONRAKENNUSTEKNIikka, 1000 EUR

	Liikevaihto	Kotimaa	Vienti
Sweco Finland	98 896	94 835	4 061
Ramboll Finland	87 526	84 420	3 106
Granlund konserni	61 656	60 475	1 180
Wise Group Finland Oy	44 233	44 233	
Vahnen International Konserni	28 080	28 005	75
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	26 715	26 222	493
Optiplan Oy	15 738	15 726	12
WSP Finland Oy	13 545	11 374	2 171
Sweco PM Oy	13 265	13 265	
ISS Proko Oy	12 287	12 287	
Suomen Talokeskus Oy	11 416	11 416	
Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	10 599	10 599	
Rejlers Finland konserni	9 668	9 668	
Rapal Oy	6 691	4 900	1 791
FCG Finnish Consulting Group Oy	4 983	4 983	
Hepacon Oy	4 354	4 354	
IdeaStructura Oy	4 249	4 249	
Aihio Arkkitehdit Oy	3 925	3 925	
AX-Suunnittelu	3 866	3 856	10
Cadpool	3 627	3 627	
Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	3 606	3 606	
Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy	3 270	2 970	300
Insinööritoimisto Lauri Mehto Oy	2 900	2 900	
Insinööritoimisto Äyräväinen Oy	2 859	2 859	
Insinööritoimisto Savolainen Oy	2 710	2 600	110
KVA Arkkitehdit Oy	2 630	2 558	72
Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy	2 460	2 460	
Yhtyneet Insinöörit Oy	2 376	2 376	
Arkkitehtitoimisto CJN Oy	2 138	2 138	
Contria Oy	2 137	2 137	
Insinööritoimisto SRT Oy	2 057	2 057	
Sipti Oy	2 000	2 000	
Insinööritoimisto J. Markkanen Oy	1 892	1 892	
Saraco D&M Oy	1 856	1 856	
Insinööritoimisto Jonecon Oy	1 726	1 726	
Insinööritoimisto Pontek Oy	1 664	1 664	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	1 594	1 594	
Insinööritoimisto LaRa Oy	1 583	1 583	
Insinööritoimisto Matti Hallasaari Oy	1 582	1 562	20
Insinööritoimisto Konstru Oy	1 536	1 536	
Rakennusuunnittelutoimisto Sormunen & Timonen C	1 523	1 523	
Päijät-Suunnittelu Oy	1 468	1 468	
Insinööritoimisto Tasoplan Oy	1 379	1 379	
Koskela Consulting Oy	1 165	1 165	
Insinööritoimisto R J Heiskanen Oy	1 088	1 088	
Vahvaselkä	1 071	1 071	
Insinööritoimisto Jorma Jääskeläinen Oy	1 063	1 063	
Climaconsult Finland Oy	1 046	1 046	
Insinööritoimisto Kimmo Kaitila Oy	1 023	1 023	
Insinööritoimisto Nurmi Oy	951	951	
Pöyry Finland Oy	739	739	
Vison Oy	650	650	
Ins.tsto Mittatyö Timo Holopainen Ky	600	600	
Sipti Infra oy	600	550	50
Imatran Juva Oy	599	599	

TeleConsulto Tsutsunen Oy	541	541	
Insinööritoimisto SIR-sähkö Oy	495	495	
HP insinöörit Oy	440	440	
A Niemi Engineering Oy	432	432	
GeoUnion Oy	400	400	
Golder Associates Oy	260	260	
Sito	198	198	
Mittapiha Oy	180	180	
Amfi Arkkitehdit Oy	107	107	
Yhteensä 66 yritystä	527 913	514 461	13 451
Arkkitehtuuri ARK ja Sisustussuunnittelu SIS			
Vahanen International Konserni	7 020	7 001	19
Aihio Arkkitehdit Oy	3 925	3 925	
KVA Arkkitehdit Oy	2 630	2 558	72
Optiplan Oy	2 430	2 430	
Arkkitehtitoimisto CJN Oy	2 138	2 138	
Cadpool	1 935	1 935	
ISS Proko Oy	1 229	1 229	
Insinööritoimisto Savolainen Oy	1 090	1 050	40
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 014	1 014	
Wise Group Finland Oy	981	981	
Sweco Finland	441	441	
IdeaStructura Oy	425	425	
Rejlers Finland konserni	340	340	
Rakennusuunnittelutoimisto Sormunen & Timonen C	266	266	
Sito	198	198	
Amfi Arkkitehdit Oy	107	107	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	37	37	
Yhteensä 17 yritystä	26 206	26 075	131
Geotekniikka GEO			
Ramboll Finland	5 095	3 800	1 295
Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy	3 270	2 970	300
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	1 907	1 907	
Sipti Oy	1 620	1 620	
Vahanen International Konserni	1 404	1 400	4
Sipti Infra oy	550	500	50
WSP Finland Oy	534	534	
GeoUnion Oy	350	350	
Yhteensä 8 yritystä	14 730	13 081	1 649
Kuntoarviointi ja -tutkimus KUT			
Vahanen International Konserni	4 212	4 201	11
WSP Finland Oy	4 082	4 082	
Wise Group Finland Oy	3 412	3 412	
Ramboll Finland	3 336	3 336	
Sweco Finland	2 535	2 535	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	2 231	2 231	
Suomen Talokeskus Oy	2 191	2 191	
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 452	1 452	
ISS Proko Oy	1 229	1 229	
Granlund konserni	965	965	
Rejlers Finland konserni	500	500	
IdeaStructura Oy	425	425	
Contria Oy	240	240	
Optiplan Oy	140	140	

Liikevaihtotilasto 2016

Insinööritoimisto Pontek Oy	74	74	
Insinööritoimisto Konstru Oy	50	50	
Yhteensä 16 yritystä	27 074	27 063	11
LVI-tekniikka LVI			
Granlund-konserni	30 735	29 994	741
Sweco Finland	12 925	12 925	
Ramboll Finland	12 405	12 405	
Wise Group Finland Oy	11 413	11 413	
Optiplan Oy	6 033	6 021	12
Suomen Talokeskus Oy	3 700	3 700	
Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	3 050	3 050	
Insinööritoimisto Äyräväinen Oy	2 859	2 859	
Vahanen International Konserni	2 808	2 801	7
Rejlers Finland konserni	2 646	2 646	
Hepacon Oy	2 543	2 543	
AX-Suunnittelu	2 451	2 451	
Insinööritoimisto Matti Hallasaari Oy	1 190	1 190	
Climaconsult Finland Oy	1 046	1 046	
Insinööritoimisto J. Markkanen Oy	931	931	
FCG Finnish Consulting Group Oy	857	857	
Ins.tsto Mittatyö Timo Holopainen Ky	550	550	
Pöyry Finland Oy	500	500	
Cadpool Oy	485	485	
A Niemi Engineering Oy	412	412	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	323	323	
Insinööritoimisto Projektikeskus Oy	50	50	
Yhteensä 22 yritystä	99 912	99 152	760
Rakennetekniikka RAK			
Sweco Finland	66 479	62 740	3 739
Ramboll Finland	24 999	23 210	1 789
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	22 577	22 084	493
Wise Group Finland Oy	14 438	14 438	
Vahanen International Konserni	7 020	7 001	19
WSP Finland Oy	7 559	5 388	2 171
Optiplan Oy	3 837	3 837	
Insinööritoimisto Lauri Mehto Oy	2 900	2 900	
IdeaStructura Oy	2 124	2 124	
Insinööritoimisto SRT Oy	2 057	2 057	
Contria Oy	1 897	1 897	
Insinööritoimisto Jonecon Oy	1 726	1 726	
Insinööritoimisto Pontek Oy	1 664	1 664	
Insinööritoimisto Pontek Oy	1 590	1 590	
Päijät-Suunnittelu Oy	1 468	1 468	
Insinööritoimisto Konstru Oy	1 400	1 400	
Insinööritoimisto Tasoplan Oy	1 379	1 379	
Rakennusuunnittelutoimisto Sormunen & Timonen Oy	1 257	1 257	
Suomen Talokeskus Oy	1 175	1 175	
Koskela Consulting Oy	1 165	1 165	
Insinööritoimisto R J Heiskanen Oy	1 088	1 088	
Insinööritoimisto Jorma Jääskeläinen Oy	1 063	1 063	
Insinööritoimisto Kimmo Kaitila Oy	1 023	1 023	
Insinööritoimisto Savolainen Oy	1 040	1 000	40
Cadpool Oy	725	725	
FCG Finnish Consulting Group Oy	703	703	
Imatran Juva Oy	560	560	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	478	478	

Liikevaihtotilasto 2016

HP insinöörit Oy	440	440	
Sipti Oy	380	380	
Ins.tsto Mittatyö Timo Holopainen Ky	50	50	
Sipti Infra oy	30	30	
Yhteensä 32 yritystä	176 291	168 040	8 251
Rakennusautomaatio RAU			
Granlund konserni	3 952	3 951	1
Ramboll Finland	1 307	1 307	
Suomen Talokeskus Oy	900	900	
Hepacon Oy	447	447	
Optiplan Oy	200	200	
Wise Group Finland Oy	197	197	
Insinööritoimisto Nurmi Oy	185	185	
AX-Suunnittelu	150	150	
Insinööritoimisto Projektikeskus Oy	150	150	
Insinööritoimisto J. Markkanen Oy	90	90	
Sweco Finland	55		55
Ins.tsto Mittatyö Timo Holopainen Ky	50	50	
A Niemi Engineering Oy	20	20	
Yhteensä 12 yritystä	7 703	7 647	56
Rakennuttaminen RAP			
Ramboll Finland	18 632	18 610	22
Sweco PM Oy	13 265	13 265	
Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	10 599	10 599	
ISS Proko Oy	8 600	8 600	
Wise Group Finland Oy	5 313	5 313	
Vahanen International Konserni	1 965	1 960	5
Saraco D&M Oy	1 856	1 856	
WSP Finland Oy	1 370	1 370	
Insinööritoimisto LaRa Oy	1 116	1 116	
Sweco Finland	1 040	1 040	
FCG Finnish Consulting Group Oy	782	782	
Optiplan Oy	679	679	
IdeaStructura Oy	425	425	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	351	351	
Suomen Talokeskus Oy	350	350	
Insinööritoimisto Savolainen Oy	330	300	30
Insinööritoimisto Matti Hallasaari Oy	328	308	20
Vison Oy	200	200	
Golder Associates Oy	100	100	
Insinööritoimisto Konstru Oy	50	50	
Sipti Infra oy	20	20	
Imatran Juva Oy	20	20	
Yhteensä 22 yritystä	67 391	67 314	77
Kiinteistöjohtaminen ja ylläpito KJY			
Granlund konserni	7 382	7 191	191
Ramboll Finland	6 877	6 877	
Sweco Finland	6 300	6 300	
ISS Proko Oy	1 229	1 229	
Vahanen International Konserni	842	840	2
Rejlers Finland konserni	500	500	
IdeaStructura Oy	425	425	
Yhteensä 7 yritystä	23 555	23 362	193

Sähkötekniikka SKT ja Tele- ja turvatekniikka TEL, päivitetty 14.6.

Granlund konserni	18 622	18 374	248
Ramboll Finland	12 940	12 940	
Rejlers Finland konserni	5 682	5 682	
Wise Group Finland Oy	3 255	3 255	
Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy (päivitetty 14.6.)	2 460	2 460	
Yhtyneet Insinöörit Oy	2 376	2 376	
Optiplan Oy	2 139	2 139	
Hepacon Oy	1 364	1 364	
Suomen Talokeskus Oy	1 300	1 300	
AX-Suunnittelu	1 255	1 255	
Vahvaselkä	1 071	1 071	
Insinööritoimisto J. Markkanen Oy	871	871	
Insinööritoimisto Nurmi Oy	766	766	
Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	556	556	
TeleConsulto Tsutsunen Oy	541	541	
Cadpool	482	482	
Insinööritoimisto SIR-sähkö Oy	405	405	
Vahanan International Konserni	281	280	1
Pöyry Finland Oy	239	239	
FCG Finnish Consulting Group Oy	175	175	
Insinööritoimisto Matti Hallasaari Oy	64	64	
Yhteensä 21 yritystä	59 304	56 595	249
Valvonta ja tarkastus VAT			
Wise Group Finland Oy	3 010	3 010	
Sweco Finland	2 130	2 130	
Suomen Talokeskus Oy	1 800	1 800	
Ramboll Finland	1 329	1 329	
IdeaStructura Oy	425	425	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	405	405	
Optiplan Oy	280	280	
Insinööritoimisto Savolainen Oy	250	250	
Golder Associates Oy	160	160	
Insinööritoimisto SIR-sähkö Oy	90	90	
Mittapiha Oy	50	50	
GeoUnion Oy	50	50	
Insinööritoimisto Konstru Oy	36	36	
Imatran Juva Oy	19	19	
Yhteensä 14 yritystä	10 034	10 034	
Muu talonrakentamisen toimiala			
Sweco Finland	6 991	6 724	267
Rapal Oy	4 900	4 900	
Vahanan International Konserni	2 528	2 521	7
Wise Group Finland Oy	2 214	2 214	
Insinööritoimisto LaRa Oy	467	467	
Vison Oy	450	450	
Mittapiha Oy	130	130	
AX-Suunnittelu	10		10
Yhteensä 8 yritystä	17 690	17 406	284

YHDYSKUNTA, 1 000 EUR

	Liikevaihto	Kotimaa	Vienti
Ramboll Finland	100 133	95 620	4 513
Sito	49 410	49 229	181
Pöyry Finland Oy	36 888	35 565	1 323
FCG Finnish Consulting Group Oy	29 589	21 159	8 430
WSP Finland Oy	21 552	19 609	1 943
Sweco Finland	11 401	11 375	26
Rejlers Finland konserni	11 100	11 100	
Indufor Oy	10 741	307	10 434
Sweco PM Oy	10 721	10 721	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	7 770	7 770	
Niras Finland Oy	5 233		5 233
Roadscanners Oy	3 394	2 221	1 173
Hifab Oy	2 772		2 772
Golder Associates Oy	2 420	2 420	
Plaana Oy	2 337	2 308	29
GeoUnion Oy	2 300	2 300	
Strafica Oy	2 085	2 050	35
Insinööritoimisto Ponvia Oy	1 628	1 628	
Insinööritoimisto Pontek Oy	1 415	1 415	
Traficon Oy	1 072		1 072
Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	870	870	
YSP Oy	830	830	
Linea Konsultit Oy	780	780	
Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy	530	400	130
LandPro Oy	515	278	237
Formacad Oy	484	484	
Sipti Infra oy	350	350	
Vison Oy	350	250	100
Sipti Oy	271	271	
Mittapiha Oy	175	175	
Aihio Arkkitehdit Oy	63	63	
Yhteensä 32 yritystä	319 179	281 548	37 631

Geotekniikka GEO ja Kalliorakennustekniikka KAT

Ramboll Finland	13 541	12 256	1 285
Pöyry Finland Oy	10 336	9 773	563
Sito	6 705	6 705	
WSP Finland Oy	3 174	3 174	
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 045	1 045	
GeoUnion Oy	830	830	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	817	817	
Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy	530	400	130
Sipti Infra oy	300	300	
Sipti Oy	191	191	
Roadscanners Oy	66	58	8
Yhteensä 11 yritystä	37 535	35 549	1 986

Liikennetekniikka LKT

Ramboll Finland	7 999	7 748	251
Sito	6 693	6 643	50
Strafica Oy	2 085	2 050	35
WSP Finland Oy	2 065	2 065	
Rejlers Finland konserni	1 400	1 400	
Traficon Oy	1 072		1 072
YSP Oy	830	830	
Linea Konsultit Oy	780	780	

A-Insinöörit Suunnittelu Oy	700	700	
Plaana Oy	359	359	
Yhteensä 10 yritystä	23 983	22 575	1 408
Maisemasuunnittelu MAS			
Ramboll Finland	3 608	3 608	
WSP Finland Oy	3 198	3 198	
Sito	2 451	2 440	11
FCG Finnish Consulting Group Oy	450	450	
Mittapiha Oy	30	30	
Yhteensä 5 yritystä	9 737	9 726	11
Mittaus- ja kartoitustekniikka MKT			
Ramboll Finland	2 307	2 304	3
Niras Finland Oy	2 172		2 172
Sito	1 837	1 837	
Sweco Finland	1 733	1 733	
Pöyry Finland Oy	1 047	1 047	
GeoUnion Oy	920	920	
Mittapiha Oy	100	100	
Sipti Infra oy	50	50	
Roadscanners Oy	6	6	
Yhteensä 9 yritystä	10 172	7 997	2 175
Rakennuttaminen RAP			
Ramboll Finland	14 796	14 796	
Sweco PM Oy	10 721	10 721	
Sito	8 494	8 473	21
Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	870	870	
Vison Oy	50	50	
Yhteensä 5 yritystä	34 931	34 910	21
Siltatekniikka SIT			
Ramboll Finland	6 413	6 224	189
WSP Finland Oy	4 811	2 901	1 910
Sweco Finland	4 255	4 255	
Sito	4 026	4 026	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	2 285	2 285	
Insinööritoimisto Pontek Oy	1 415	1 415	
Insinööritoimisto Ponvia Oy	1 279	1 279	
Pöyry Finland Oy	953	953	
Roadscanners Oy	19		19
Yhteensä 9 yritystä	25 456	23 338	2 118
Tie-, katu- ja aluetekniikka TKA			
Ramboll Finland	15 741	15 188	553
Sito	11 309	11 309	
Pöyry Finland Oy	5 748	5 748	
WSP Finland Oy	5 499	5 466	33
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	3 268	3 268	
FCG Finnish Consulting Group Oy	2 577	2 577	
Roadscanners Oy	2 072	1 339	733
Plaana Oy	1 441	1 412	29
Formacad Oy	484	484	
GeoUnion Oy	250	250	
Sipti Oy	80	80	
Yhteensä 11 yritystä	48 469	47 121	1 348

Liikevaihtotilasto 2016

Vesihuoltotekniikka VHT

Ramboll Finland	10 585	8 534	2 051
FCG Finnish Consulting Group Oy	8 754	4 944	3 810
Pöyry Finland Oy	7 605	7 045	560
Sito	1 898	1 898	
Sweco Finland	1 455	1 455	
WSP Finland Oy	867	867	
GeoUnion Oy	100	100	
Niras Finland Oy	90		90
Yhteensä 8 yritystä	31 354	24 843	6 511

Vesirakennustekniikka VRT

Ramboll Finland	1 808	1 798	10
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 025	1 025	
Insinööritoimisto Ponvia Oy	349	349	
Yhteensä 3 yritystä	3 182	3 172	10

Yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus YSK

Ramboll Finland	5 068	5 068	
Sweco Finland	3 395	3 369	26
FCG Finnish Consulting Group Oy	2 489	2 489	
Sito	1 965	1 940	25
WSP Finland Oy	1 938	1 938	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	700	700	
Rejlers Finland konserni	400	400	
Aihio Arkkitehdit Oy	63	63	
Yhteensä 8 yritystä	16 018	15 967	51

Ympäristösuunnittelu YMP

Ramboll Finland	18 267	18 096	171
Pöyry Finland Oy	11 199	10 999	200
FCG Finnish Consulting Group Oy	10 863	7 727	3 136
Sito	4 032	3 958	74
Niras Finland Oy	2 971		2 971
Golder Associates Oy	2 420	2 420	
LandPro Oy	237		237
GeoUnion Oy	200	200	
Rejlers Finland konserni	100	100	
Plaana Oy	99	99	
Mittapiha Oy	45	45	
Yhteensä 11 yritystä	50 433	43 644	6 789

Muu yhdyskuntasuunnittelun toimiala

Indufor Oy	10 741	307	10 434
Rejlers Finland konserni	9 200	9 200	
Hifab Oy	2 772		2 772
FCG Finnish Consulting Group Oy	2 386	902	1 484
Roadscanners Oy	1 231	818	413
Sweco Finland	563	563	
Plaana Oy	438	438	
Vison Oy	300	200	100
LandPro Oy	278	278	
Yhteensä 9 yritystä	27 909	12 706	15 203

TEOLLISUUS, 1 000 EUR

	Liikevaihto	Kotimaa	Vienti
Neste Jacobs Oy	153 867	116 354	37 513
Etteplan Oyj	100 629		
Pöyry Finland Oy	96 584	73 403	23 181
Sweco Finland	51 322	46 680	4 642
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	43 831	26 009	17 822
ÅF-Consult Oy	24 966	9 869	15 097
DEKRA Industrial Oy	24 501	24 100	401
Deltamarin Oy	23 226		23 226
Rejlers Finland konserni	18 719	13 212	5 507
Ramboll Finland	9 159	8 020	1 139
KBR Ecoplanning Oy	5 844	197	5 647
AX-Suunnittelu	5 046	5 046	
Niras Finland Oy	4 180		4 180
Golder Associates Oy	3 562	3 441	121
Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy	2 460	2 460	
Entop Oy	2 261	2 261	
EP-Logistics Oy	2 070	2 070	
Sweco PM Oy	1 669	1 618	51
Cadpool	1 225	1 212	13
Insinööritoimisto SIR-sähkö Oy	490	490	
LST Engineering Oy	400	400	
Sito	335	335	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	262	262	
Sipti Infra oy	150	150	
Vison Oy	100	100	
Insinööritoimisto SRT Oy	100	100	
YSP Oy	39	39	
Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	26	26	
A Niemi Engineering Oy	14	14	
TeleConsulto Tsutsunen Oy	10	10	
Yhteensä 29 yritystä	577 047	337 878	138 540
Energiatekniikka ENT			
ÅF-Consult Oy	20 748	8 011	12 737
Pöyry Finland Oy	11 327	9 165	2 162
Sweco Finland	2 564	2 354	210
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	1 907	1 886	21
Niras Finland Oy	1 206		1 206
AX-Suunnittelu	626	626	
Entop Oy	157	157	
Yhteensä 7 yritystä	38 535	22 199	16 336
Koneenrakennustekniikka KRT			
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	14 968	8 694	6 274
Rejlers Finland konserni	6 721	4 499	2 222
Entop Oy	1 088	1 088	
Pöyry Finland Oy	927	927	
Yhteensä 4 yritystä	23 704	15 208	8 496
Logistiikka LOG			
EP-Logistics Oy	1 700	1 700	
Ramboll Finland	842	842	
Sito	335	335	
Sipti Infra oy	80	80	
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	5	0	5
Yhteensä 5 yritystä	2 962	2 957	5

Laiva- ja meritekniikka LMT

Deltamarin Oy	23 226		23 226
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	7 656	1 520	6 136
Cadpool	242	242	
Rejlers Finland konserni	28	11	17
Yhteensä 4 yritystä	31 152	1 773	29 379

LVI-tekniikka LVI

AX-Suunnittelu	1 536	1 536	
Pöyry Finland Oy	1 500	1 500	
Ramboll Finland	1 274	1 274	
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	902	902	
Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	26	26	
A Niemi Engineering Oy	14	14	
Yhteensä 6 yritystä	5 252	5 252	

Maa- ja metsätaloussuunnittelu MMT

Niras Finland Oy			2 974
Yrityksiä 1	2 974		2 974

Prosessitekniikka PRT

Neste Jacobs Oy	153 867	116 354	37 513
Pöyry Finland Oy	8 214	6 322	1 892
KBR Ecoplanning Oy	5 844	197	5 647
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	3 278	2 970	308
Sweco Finland	1 544	1 544	
ÅF-Consult Oy	1 248	493	755
Rejlers Finland konserni	617	617	
AX-Suunnittelu	437	437	
EP-Logistics Oy	70	70	
Yhteensä 9 yritystä	175 119	129 004	46 115

Puunjalostustekniikka PJT

Pöyry Finland Oy	28 786	12 310	16 476
Sweco Finland	8 207	6 807	1 400
Entop Oy	633	633	
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	16	14	2
Yhteensä 4 yritystä	37 642	19 764	17 878

Rakennuttaminen RAP

Sweco PM Oy	1 669	1 618	51
Insinööritoimisto SIR-sähkö Oy	40	40	
Sipti Infra oy	20	20	
Yhteensä 3 yritystä	1 729	1 678	51

Sähkötekniikka SKT ja Tele- ja turvatekniikka TEL

Pöyry Finland Oy	6 127	5 927	200
Rejlers Finland konserni	7 320	5 008	2 312
Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy	2 460	2 460	
Ramboll Finland	1 107	1 107	
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	1 554	1 026	528
Cadpool	492	485	7
Insinööritoimisto SIR-sähkö Oy	450	450	
LST Engineering Oy	400	400	
AX-Suunnittelu	310	310	
Entop Oy	158	158	
TeleConsulto Tsutsunen Oy	10	10	
Yhteensä 11 yritystä	20 388	17 341	3 047

Tehdas- ja laitossuunnittelu

Pöyry Finland Oy	32 513	30 562	1 951
Sweco Finland	31 641	28 609	3 032
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	4 721	4 647	74
Rejlers Finland konserni	810	680	130
ÅF-Consult Oy	755		755
Cadpool	491	485	6
AX-Suunnittelu	437	437	
Entop Oy	45	45	
Yhteensä 8 yritystä	71 413	65 465	5 948

Teollisuusautomaatio TAU

Sweco Finland	7 366	7 366	
Pöyry Finland Oy	6 516	6 016	500
Rejlers Finland konserni	2 736	1 910	826
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	2 702	2 632	70
ÅF-Consult Oy	1 820	970	850
EP-Logistics Oy	270	270	
Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	262	262	
Entop Oy	180	180	
AX-Suunnittelu	100	100	
YSP Oy	39	39	
Yhteensä 10 yritystä	21 991	19 745	2 246

Tutkimus ja kehitys TUK

Ramboll Finland	1 548	1 527	21
Rejlers Finland konserni	305	305	
Golder Associates Oy	170	170	
Insinööritoimisto SRT Oy	100	100	
EP-Logistics Oy	30	30	
Elomatic-Yhtiöt, Suomi	30	30	
Sipti Infra oy	20	20	
Yhteensä 7 yritystä	2 203	2 182	21

Valvonta ja tarkastus

DEKRA Industrial Oy	24 501	24 100	401
Golder Associates Oy	981	860	121
Pöyry Finland Oy	674	674	
Rejlers Finland konserni	82	82	
Yhteensä 4 yritystä	26 238	25 716	522

Ympäristösuunnittelu YMP

Ramboll Finland	4 388	3 270	1 118
Golder Associates Oy	2 411	2 411	
AX-Suunnittelu	1 560	1 560	
ÅF-Consult Oy	395	395	
Rejlers Finland konserni	100	100	
Sipti Infra oy	30	30	
Yhteensä 6 yritystä	8 884	7 766	1 118

Muu teollisuuden suunnittelun toimiala

Elomatic-Yhtiöt, Suomi	6 092	1 688	4 404
Vison Oy	100	100	
AX-Suunnittelu	40	40	
Yhteensä 3 yritystä	6 232	1 828	4 404

MUUT ALAT, 1 000 EUR

	Liikevaihto	Kotimaa	Vienti
Ramboll Finland	3 729	3 681	48
Sweco Finland	2 090		2 090
Rapal Oy	1 748	1 400	348
Linnunmaa Oy	1 478	1 402	76
Sweco PM Oy	446	446	
Vison Oy	357	300	57
Pöyry Finland Oy	258	17	241
Saraco D&M Oy	137	137	
Sito	114	114	
Sweco Finland International	112		
Hifab Oy	109		109
Yhteensä 11 yritystä	10 578	7 496	2 969
Johdon konsultointi JOK, yksityinen sektori			
Linnunmaa Oy	1 448	1 372	76
Ramboll Finland	642	642	
Rapal Oy	474	300	174
Sweco PM Oy	446	446	
Vison Oy	207	150	57
Saraco D&M Oy	73	73	
Yhteensä 6 yritystä	3 289	2 982	307
Johdon konsultointi JOK, julkinen sektori			
Ramboll Finland	3 087	3 039	48
Rapal Oy	400	400	
Sito	114	114	
Vison Oy	100	100	
Saraco D&M Oy	64	64	
Linnunmaa Oy	30	30	
Yhteensä 6 yritystä	3 795	3 747	48
Muu toimiala			
Sweco Finland	2 090		2 090
Rapal Oy	874	700	174
Pöyry Finland Oy	258	17	241
Hifab Oy	109		109
Vison Oy	50	50	
Yhteensä 5 yritystä	3 381	767	2 614

SKOLin jäsentietokysely 2017:

YRITYSKOKO 2017 (n = 147)

	Yritystä, %	Hlö.määrä	%
1...10 henkeä	29,9	298	1,7
11...30 henkeä	37,4	1 014	5,9
31...100 henkeä	12,9	926	5,4
yli 100 henkeä	19,7	15 066	87,1
Yhteensä	100	17 304	100

JÄSENYRITYSTEN PÄÄTOIMIALAT 2017 (n = 130)

	Yritystä, %	Hlö.määrä	%
Talonrakennus	70,0	4856	41,5
Yhdyskunta	18,5	2094	17,9
Teollisuus	11,5	4756	40,6
Yhteensä	100	11706	100

JÄSENYRITYSTEN OMI STAJAT 2017 (n = 143)

	Yritystä, %	Hlö.määrä	%
Toimiva johto, yrityskoko <30hlöä	53,1	940	5,7
Toimiva johto, yrityskoko >30hlöä	23,1	11144	67,3
Yhtiön ulkopuolinen, kotimainen omistaja tai suomalainen pörssiyhtiö	12,6	1265	7,6
Yhtiön ulkopuolinen, ulkomainen omistaja tai ulkomainen pörssiyhtiö	11,2	3203	19,4
Yhteensä	100	16552	100